

PRZYJMOWANIE (88) sb n

przyjmowanie (79), **przymowanie** (9); przyjmowanie *PatKaz III*, *KromRozm I* (3), *KromRozm II* (3), *KromRozm III* (3), *KrowObr*, *Leop*, *BielKron* (5), *RejPos*, *RejPosWiecz*² (2), *RejPosWiecz*³, *BiałKat* (9), *WujJud* (6), *KarnNap*, *SkarJedn* (2), *SkarŻyw* (5), *ReszHoz* (2), *ReszList*, *WerKaz* (2), *LatHar* (3), *WujNT* (7), *SarnStat* (6), *SkarKaz* (2), *SkarKazSej*; przymowanie *LibLeg*, *BiałKaz*; przyjmowanie : przymowanie *SeklKat* (5:3), *BibRadz* (4:1), *Mącz* (1:2), *KuczbKat* (1:1).

o oraz a jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie), e pochylone.

sg *N* przyjmowanie (14); -é (1), -e (1) *BiałKat* (1:1), -(e) (12). ◇ *G* przyjmowania (30); -å (23), - (a) (7). ◇ *D* przyjmowaniu (9). ◇ *A* przyjmowani(e) (5). ◇ *I* przyjmowani(e)m (3), [przyjmowaniem]. ◇ *L* przyjmowaniu (27). ◇ [pl *A* przyjmowani(a).]

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: przyjmowanie od kogo (1) *SeklKat*, [przez kogo].

Sł stp: przymowanie, Cn notuje, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) s.v. przyjąć.

I. Zgadanie się, nieodrzućanie, aprobowanie, akceptowanie (w stosunkach między ludźmi lub między człowiekiem a Bogiem), pozytywne ustosunkowywanie się [w tym: kogo, czego (22)] (23) :

1. Gdy ktoś coś mówi lub (rzadziej) czyni: uznawanie za stosowne; *acceptio Vulg*; *susceptio Cn* (11) :

A. Odnośnie do wypowiedzi (7) :

a. Odnośnie do wypowiedzi skierowanych do osoby słuchającej lub działań skierowanych na nią: niesprzeciwianie się, wysłuchiwanie (2) : gdyż żaden rzeczy Boskich nigdy poiąć nie może/ [...] iefliżby nie otworzył á nie odkrył iawnie fercá fwego ku przymowaniu thego coby iedno vflýfzał *BibRadz* *4.

α. Uznawanie za obowiązujące (o przepisach prawnych) (1) : abi czy ktore polfíla o fprawyedlywosc nyczynyly trudnosczy wprzymowanýv tego czo bedzie fkazano wedle prawa *LibLeg* 10/121v.

b. Odnośnie do wypowiedzi głoszonej w imieniu Boga: uznawanie za słowo boże, za prawdę wiary (5) : y ten fię od kościoła dał ná nie [pisma kanoniczne] rozłádek/ ifz święte fą á Duchem Bożym pifane/ á przymowania wfzelákiego y wiáry godne. *SkarŻyw* 364; *WujNT* Yyyyy4v.

W przeciwstawieniu: »przyjmowanie ... odrzucanie« (1): Ale [mówię] o tych/ ktorzy ácz áni w przymowányu álbo odrzucányu kfyąg pífmá S. áni w fwyátolscyách/ álbo wzywányu ich od yednołci wflyftkyego krzełciyańftwá fye nye oddzyeláyą: [...] *KromRozm III* F2.

Wyrażenia: »nauki przyjmowanie« (1): O Pánie Boże/ ktory nas ná wyobrażenie twoie ftworzone zwykleś odnawiać [...] náuki twoiey przymowaniem: ráczże ftopy náfze dołkonále vmocnić ná ściełzkách twoich *LatHar* 617.

»przyjmowanie słowa bożego (a. Pańskiego)« (2): Bog w Synái czyni nápomínanie y obietnice do ludu. [...] Aby fie gotowáli ku słuchaniu y przymowaniu z vczćiwością słow Pánfkich. *BibRadz Ex* 19 arg. [Cf też **B.a.** *KromRozm III* C3.]

Szereg: »słuchanie i przyjmowanie« (1): *BibRadz Ex* 19 arg cf »przyjmowanie słowa bożego«.

B. Odnośnie do osoby lub ze względu na osobę (4) : Ieft ten ktory ftráci dułłę fwą dla háńby/ á od nieopátrzney perłony ftráci ią: á w przymowaniu ofoby zátráci fie. *Leop Eccli* 20/24.

a. Odnośnie do Boga: uznawanie za swojego Boga i przez to stawianie się wyznawcą (3) : Kto was przymuye/ mnye przymuye/ á kto wámi gárdzi/ mną gárdzi. Nye czyni tu przymowánye fyebye/

to yeft flowá bożego/ znákyem końcyoła *KromRozm III C3*; ále [*Jezus w żywocie Maryi*] dary łáfki fwoiey ná ludzie wylewać y náfze zbáwienie śprawować poczyná: gotuiąc łobie ábo ráczye ludziom ługę dziwnego/ któryby łercá ich do przyimowánia Meśfyálzá przypráwował. *SkarKaz* 577a.

α. *O bogach pogańskich (1)* : Senat ná to [*uznanie Chrystusa*] niechciał przyftác/ [...] iefzcze nád tho dzyerząc łie łwoich praw o przyimowánium nowych bogow/ wywołáli nowá wiárę Kryśtułową s kościołow *BielKron* 140v.

2. *Gdy ktoś coś komuś wyrządza, poddaje go czemuś: poddawanie się, wykazywanie gotowości (2)* :

Wyrażenia: »przyjmowanie pokuty« (1): y iáko łię iego [*św. Ambrożego*] zwierchności kościelney bał [*Teodozjusz*]/ religiey y káplanom głowę łwoię y máieftat ná przyimowánie dáney od nich pokuty/ vnižíáiąc: czytay w żywocie ś. Ambrożego. *SkarKazSej* 680a.

»wdzięczne przyjmowanie« (1): iáka ma być ofiárá przed Máyeftatem Páńłkim/ grzechem zaráżonego człowieká. Zadna wdzięczniyfza/ iedno rośpámiętywánie á wdzięczne przyjmowanie odkupienia łwego *RejPos* 48.

3. *Pozwalanie komuś na wejście do swego domu, dopuszczanie do swego towarzystwa lub grona; udzielanie gościny; hospitalitas PolAnt, Mącz, Vulg; exceptio, receptio Cn (10) : BibRadz Luc 14 arg; Mącz 298a; Przychadzáli też niktory w pielgrzymłkim odźzieniu/ áby łię oczywiście przypátrzyli tey pieczy y łtarániu/ ktorá łláchtá Rzymłka około vbogich przyjmowánia z wielką pokorą czyniła. ReszHoz 125.*

Wyrażenia: »przyjmowanie do domu, w dom« (1:1): *BibRadz I 10b; GOSCINNOSC*, to ieft przyjmowánie podroźnych y vbogich do domu łwego/ rofkazána *WujNT Yyyyy3v*.

»przyjmowanie gości« = *hospitalitas PolAnt, Vulg (6)*: Lot okázuie ludzkość w przyjmowánium gości w dom *BibRadz I 10b marg, Hebr 11/2; Receptaculum, Przyjęcie/ Mieyłce od przimowánia gości. Mącz 36b; SkarŻyw 285; WujNT Rom 12/13, Hebr 13/2.*

a. [*Pozwalanie na zostanie członkiem zgromadzenia [do czego]:* Zatem o agendy [*tj. procedury*] przymowania wielka trudność była, zwłaszcza o przyjmowaniu do słowa Bożego [*tj. do zgromadzenia braci czeskich*]. [...] O drugá łepak agendę przyjmowania do słowa Bożego barzo się sprzeczáli między sobą. *AktaSynod I 70.*]

II. *Bez nadrzędnego elementu aprobaty (choć może on występować drugorzędnie) (65) :*

1. *Odbieranie, pobieranie czegoś od kogoś (w działaniach o charakterze prawnym) (4) :* Ktemu [*postanawiamy*]/ áby Pífarz ziemłki/ álbo łam záfłze *praeſens* bywał przy Aktách Grodzkich dla przyjmowánia/ álbo podpíłká przyśięgłého y dobrze ośiádlého w onymże powiećie miéwał. *SarnStat* 486.

przyjmowanie czego (3): W przyjmowánium zeznawánia Śędziowie pilnie máią báczyć ná látá, ná baczenié, rozeznánié, y zdrowié tego, który zapis czyni. *SarnStat* 758; vłtáwiamy: iż żaden vrząd nie ma do nikogo ieździć dla przyjmowánia zapisów [*propter suscipiendas aliquas inscriptiones JanStat 439*] *SarnStat* 762, 762; [*AktaSejmikPozn 1572/3*].

2. *Podęjmowanie decyzji co do własnego działania (2) :*

a. *Wybieranie dla siebie jakiegoś stanu; przen (1) :*

Wyrażenie: »prawa przyjmowanie« (1): Tu ieſt ná Źiemi przyſtawanie y wpifowanie/ y mieyſkiego práwá przyjmowanie [tj. *stawanie się mieszczaninem*]. *SkarKaz* 634a.

b. Stawanie się wyznawcą określonej religii (1) :

Wyrażenie: »przyjmowanie wiary« (1): wywołáli [w *starożytnym Rzymie*] nową wiarę Kryſtuſową s kościołow/ ktore práwá ieſzcze y dziś trzymáią w Rzymie o przyjmowaniu nowej wiary. *BielKron* 140v.

3. Przystępowanie do sakramentu, przyjmowanie sakramentu [w tym: kogo, czego (42)] (55) :

Wyrażenia: »przyjmowanie ſwiątoſci, sakramentu, [do sakramentu]« [szyk 5:1] (4:2): *BiałKat* 248v; ále y łtąd pokázuia [doktorowie]/ że łáfká Duchá ſ. w przyimowaniu tego Sákrámentu [tj. *bierzmowania*] bywa daná *WujJud* 160, 162v; wiodąc do tego lud poſpolity/ áby ná potym z więthſzym nabożeńſtwem [!] ku przyimowaniu tákowych ſwiątoſci Páńfkich [...] przyſtępować *KarnNap* A3; *WerKaz kt*, 279; [O drugiej [agendzie] jednak milczano a róſnice nie było o przyjmowani [!] do sakramentu, chyba iż było mówiono o długoſci i o wkładaniu rąk, któremu odpierali a jako drugi krzeſt rozumieli. *AktaSynod* I 70].

»przyjmowanie tajemnic [= sakramentów]« (2): A ták ia naymniefzy y grzeſzny [...] odćinam cię/ Cefarzu/ y odmiátam y żonę twoię/ od przyimowania niepomázanych táiemnic Pána Chryſtuſa Bogá náſzego *SkarJedn* 132 [*idem*] *SkarŻyw* 90.

Szereg: »używanie i przyjmowanie« (1): A iżby Chrzeſcijanie ten niebieſki dar [tj. *sakramenty*] [...] w tym więthſzey wćziwoſci mieli/ y ku iego wżywaniu y przyimowaniu chutliwiey y nabożniey przyſtępowáli/ thedy będzie pilnoſć czynił Pleban/ áby doſtoynoſć y zacnoſć tey łáſki pokazał *KuczbKat* 85.

a. O komunii św. (tu dodatkowy element znaczeniowy: 'spożywanie') (46) : *PatKaz III* 137; To też mamy wiedzieć yż gdi niebywa dla przimowania od ludzy chleb y wyno poſwiączone/ á choć kaplan mowy ty flowa ktore mowy gdi poſwiacza ku przyimowaniu/ tedy nie ieſt żaden ſacrament/ ale ieſt proſty chleb y wino *SeklKat* Y2, Y2; w onych tedy kſięgach podánych/ były niektore ártykuły przyięte/ á o niektore ſie niemogli zgodzić/ to ieſt o mocy koſcielney/ o przyimowaniu wieczerzy Páńkiey/ [...] *BielKron* 219; ludzie chrzeſcíanſcy z wielką wćziwoſcią do ółtarzá przyſtępowáli: Ciála Páńſkiego przyimować ſtrzegąc tego: iákoby namniefza odrobiná w przyimowaniu nie vpádła *BiałKat* 278v, 271, 276; *WujJud* 263v; *LatHar* 220.

przyjmowanie czyje [= *kto przyjmuje*] (1): Popowie ich [Greków] gdy co ciála Bożego zoſtanie po przyimowaniu wiernych/ po obiedzie y náiadſzy fię/ idą do Cerkwie y ono co zbyło [...] nieprzyſtoynie iedzą. *SkarJedn* 346.

Wyrażenia: [»przyjmowanie chleba«: naprzod ſie bawili [*pierwsi chrzeſcijanie*] modlitwą á nabożeńſtwem: potym przyimowaniem tego naſwiętſzego chlebá *WujPosN* 1584 I 231 (*Linde s.v. przyjąć*).]

»przyjmowanie ciała (bożego a. Pańſkiego) (i krwie)« (16): Czo za pozitek tego przyimowania ciała y krwie pana Ieſu Chriſta? *SeklKat* Y, Y4; *KromRozm I* G3, L2, P; z onego/ co tenże Páweł S. wſtáwiwſy nyeco Korynthom/ yáko ſye myeli záchować około przyimowania cýála bożego/ nápiſał im: [...] *KromRozm II* v3v, e2, g3; *KromRozm III* B7; też powiádáią [*wyznawcy kościoła*

etiopskiego]/ iż dziecię w żywocie ięst wcześnikiem przyimowania ciála Pánískiego/ gdy ie mąć iego przyimuie. *BielKron* 462; Tedy nie tylko miefzczanie s Kápárnaum/ ále oprocż dwunafcie Apofthołow/ inľzy zwolennicy Páná Kryřtuľowi/ cieľnie rozumieiac o przyimowaniu ciála Páná Kryřtuľowego/ zgorřzyli fie/ y pofzli precż od Páná. *RejPosWiecz*³ 97; *BiałKat* 288v, 291; Drugie lekárftwo dla ['] z gładzenia grzechu/ ięst przyimowanie prąwdżiwego ciála/ y krwie/ Páná náfzego Iezu Chriftá *BiałKaz* B2v; Odwłoká przyimowania ciála Bożego mieyfce dáie Czártom. *SkarŻyw* 35 marg; *ReszList* 152; [TomZbrudzPeryk 145].

»przyimowanie Pana Chrystusa« (1): A iż ięst y ma być inákľzé przyimowanie Páná Chryřtuľá/ y włańný bytnořci Ciála iego thu nam zořtáwioné dla rozmaitych pożytków/ vkázuie tho Pan Chryřtus řpráwá y řłowem *BiałKat* 291.

»przyimowanie pod jedną osobą, pod dwiema osobami (a. oboją osobą)« [w tym: pod jedną osobą albo dwiema osobami (1)] (5:3): O przyimowany cyála Bożego pod yedną oľobą áľbo dwymá oľobámi/ yużes ['] wyřřľey řlyřľá. *KromRozm I* 12, P; *KrowObr* 203v; Hus Ian kaznodzieiá Praľki řřtáwřľ Czechom przyimowanie pod dwimá oľobámi/ to ięst/ oľobno ciáľo á oľobno krew řwięte *BielKron* 326v; *Y nie pili krwie* [Ioann 6/53].) Z tego mieyfća haeretykowie dowodzić chćá/ że potrzebne ięst przyimowanie Sákrámentu pod oboją oľobą. *WujNT* 331, 297, 335.

»przyimowanie sakramentu, řwiátořci« [szyk 14:1] (9:6): á budowanie ięst dom zywe^{go} kořcioľa/ doktorego řię řchodżá dla řluchania řłowa bożego y řacramentow przyimowania *SeklKat* Q, Y2, Y2v; Pirwey Pan řřtánowiľ pożywanie prąwdziwe^{go} ciála řwego/ też potym przyimowanie řwiátořci. *RejPosWiecz*² 90v marg, 94 marg; *BiałKat* 273v; *KuczbKat* 180 marg; Naprzod/ w przyimowaniu tego Sákrámentu/ [Jezus] rořkazaľ nam pámiątkę řwoię obchodźić *WujJud* 221; Przyimowaniem Sákrámentu grzechow odpufzczenie bierzemy. *WujJud* 223 marg, Nn2; *ReszHoz* 120; *LatHar* 252 marg; Stąd widzimy/ że przyimowanie S. Sákrámentu pod iedną oľobą chlebá/ dořýć ięst ku zbáwieniu y ku řywotowi wiecznemu. *WujNT* 332, 297, 331.

Szereg: »przyimowanie albo ředzenie« (1): tóż ku przyimowaniu áľbo ředzeniu przyřľło: piérwey byľo okazano ciáľo przez řřtá Páná Chryřtuľá/ á niź ié brano/ y ředźionó. *BiałKat* 318v.

4. *Zatrudnianie, najmowanie do pracy lub řľuźby wojskowej* [kogo] (3) : In stipendium argentum imponere, Poľoźić pieniądze dla przyimowania řľuźebnych řľdźi. *Mącz* 311a.

Wyrażenie: »řoľnierzow przyimowanie« (2): A w řpráwách Koronnych/ które řię dotykáć bęďá oľoby náfżey/ [...] y odpráwowania Wóyřľ iáľkich/ áľbo řoľnierzów zbieráńia áľbo przyimowania. My [...] nic [...] czynić nie mamy bez rády Rad Koronnych oľoygá narodu *SarnStat* 124 [idem] 430.

5. *Wchľanianie, branie w siebie; przen* [czego] (1) : [niewiasty] nie tylko řercem/ áľe y ciáľem řię pořwięćaią. poczytáiac řobie zá řiecz nieprzyřľtoyną/ áby rořkofzy řľuźýć miáľo naczýnie ná przyimowanie mądrořci zgotowane *SkarŻyw* 363.

Synonimy: **I.1.** *aprobacyja, pochwalanie, potwierdzanie*; **II.1.** *branie*; **3.a.** *kommunikowanie*.

Cf **NIEPRZYJMOWANIE, PRZYJMOWAĆ**